

ničivou (*exc. peremptoriae*) dle toho, má-li býti vznesený nárok na jistý čas (»pro tentokráte«) nebo na vždy býti odražen.

Protivu námitek věcných tvoří námítky procesní (formální), které přímo vznesenému nároku nečelí, nýbrž popírají pouze příslušnost řízení vůbec nebo řízení *in concreto*. I zde pak ovšem mohou míti účinek peremptorní nebo dilatorní.

V kategorii prvních náležejí:

1. námitka, že pře již rozhodnuta byla (*exc. rei iudicatae*).
2. námitka, že pře soudním narovnáním byla vyřízena (*exc. rei transactae*).

V kategorii druhých bylo by lze řaditi hlavně:

1. námitku nepřislušnosti (*exc. fori declinatoria*),
2. námitku litispendence (t. j. že pře již byla na soud vznesena),
3. námitka nedostatku procesní způsobilosti,
4. aktivní legitimace žalobní.

Další skupinu procesuálních námitek tvoří ty, které hledí vznesený nárok odraziti odporem proti nabízeným důkazům. Sem náležejí:

1. námitka vadnosti nebo nepravosti listiny,
2. námitka vadnosti nebo zavržitelnosti svědků a znalců.

Ve zvláštním, nejužším smyslu užívá se pojmu námitek v řízeních mimořádných a to: v řízení směnečném, mandátním, syndikátním jakož i nájemním. Zde značí pak námítka jak formu tak i obsah obrany žalovaného k odražení vydaného rozkazu platebního, dané výpovědi nebo rozkazu ku vyklizení místností.

III. Co bylo řečeno svrchu o námítkách v řízení soudním (civilním), platí analogicky též pro řízení před soudními dvory práva správního: před soudem říšským a před správním soudním dvorem.

IV. Co se týče konečně formy a způsobu provedení jednotlivých námitek, jest zde pouze poukázati na dotyčné zvláštní články (viz řízení směnečné, mandátní, nájemné).

Všeobecně lze ještě jen dodatí větu: »*Excipiendo fit reus actor*« t. j. námítka musí žalovaný uvést i dokázati. Pokud ovšem *in concreto* k jednotlivým námítkám jest z úřední povinnosti přihlížeti, o tom pojednáno ve statcích o jednotlivých námítkách. (Viz čl. Odpověď, *Exceptio rei iudicatae*, *Exceptio non sic sed aliter gestae*).

Námítka odkládací (*exceptio dilatoria*) jest processuální název v řízení sporném pro ony námítka, které čelí obdobně jako námítka dočasné (*exceptio temporalis*) ku prozatímnímu odmrštění žaloby (*absolutio ab instantia*) aneb alespoň k odložení projednávání žaloby až na jistý den aneb až jistá překážka odstraněna bude (*quae actionem differunt aut ad tempus nocent, sed evitari possunt* ku př.: námitka nepřislušnosti, *exceptio non adimpleti contractus* a t. d.). V prvním ohledu vztahují se na nárok žalobní samotný jsouce tedy více rázu věcného, meritorního, v druhém směru čelí však vlastně jen proti uskutečnění, realizaci nároku žalobního a bývají proto spíše rázu formálního. Podle některých processualistů nesmí se námítka odkládací zaměňovati s t. zv. námítkami dočasnými, od kterých prý tím se liší, že užití námitek dočasných právě jen na určitý čas jest obmezeno, kdežto užití námitek odkládacích mimo to i spíše od splnění jistých podmínek závislým jest, takže i dilatorní námítka trvalými mohou býti (ku př. *exceptio ordinis*), naproti tomu dočasné námítka za jistých

okolností mohou býti peremptorními. Avšak v nejnovější době stotožňuje se exceptio temporalis s dilatoria a exceptio perpetua s peremptoria (srv. Arndtsovy »Pandekty« § 102, Cannstein, »Učebnice« str. 47 díl II.), takže rozdíl mezi exceptiones temporales a exceptiones perpetuace úplně vymizel (Ullmann str. 191.). Často bývají odkládacími námitkami označovány též procesné úkony, které v pravdě námitkami ani nejsou (na př. exceptio libelli inepti; žádost, aby složena byla žalobní kauce atd.).

Nápad dědický.

Nápad dědický (delace dědictví) záleží v tom, že kdo byv smlouvou dědickou, závětí neb zákonem povolán k nastoupení v pozůstalost, po právu může pozůstalost zemřelého volně sdělitelnou přijati, v držbu vzíti a tak jí nabyti. Uvedené tři důvody delační (zákon nazývá je »tituly práva dědického«) jsou dle rakouského práva kompatibilní t. j. mohou vedle sebe obstáti, takže z více osob může jedna povolána býti smlouvou dědickou (pozůstalý manžel resp. manželka), druhí závětí, třetí zákonem neb může jeden a týž dědic z různých důvodů delačních v pozůstalost nastoupiti. Dědictví napadá zpravidla okamžikem smrti zůstavitelovy; výjimkou později a to:

1. Byl-li dědic povolán pod výminkou suspensivnou neb s doložením času, o němž není jisto, zdali se dostaví (dies incertus an), pak splní-li se výminka neb dostaví-li se čas teprve po smrti zůstavitelově, napadá i dědictví tímto pozdějším okamžikem (§§ 703 a 704 o. o. z.).

2. Byla-li nařízena obecná substituce, napadá dědictví poddělci pozdějším okamžikem tehdy, když teprve po smrti zůstavitelově se rozhodne, že dědic prve jmenovaný děditi nemůže (poněvadž se stal po smrti zůstavitelově nezpůsobilým neb zemřel) neb nechce (zamítne-li totiž dědictví).

3. Při fideicommissární substituci napadá dědictví fideicom. poddělci buď již okamžikem smrti zůstavitelovy neb teprve dobou, kdy fiduciář vydá pozůstalost fideicommissáři, dle toho, chtěl-li zůstavitel povolání jen časem obmezti neb na výmince závislým je učiniti (Pfaff a Hofmann, Commentar zum a. b. G. B. II. sv. s. 232). Dle rozh. ze dne 8. června 1880 č. 5356 jest právo fideikommissního poddělce závislé na výmince odkládací a nemůže tudíž býti převedeno, zemře-li fideik. substitut dříve, než mu pozůstalost napadne; také nemůže se fideik. poddělci předem eventuálně přihlásiti (roz. ze dne 23. března 1881 č. 3263).

4. Nemohou-li neb nechtějí-li dědicové závětní dědictví přijati a povolají-li se proto dědicové zákonní k nastoupení v pozůstalost, napadá jim dědictví oním pozdějším okamžikem, kdy dědicové závětní nezpůsobilými se stali neb dědictví zamítli (§ 727 o. o. z.).

5. Při t. zv. sukcessivní delaci t. j. nemohou-li neb nechtějí-li děditi zákonní dědici v dřívější linii povolání, napadá dědictví dědicům později povolaným teprve tehdy, když se rozhodlo, že nepřipadne prve povolaným.

Právní význam nápadu dědického spočívá v tom, že

a) delát k dědictví způsobilý teprve přijetím dědictví dědicem se stává;

b) zemře-li před nápadem a nebyla-li žádná substituce posledním pořizáním nařízena, nelze přivésti delaci t. j. dědicové delátovi nemohou dědictví nastoupiti. Zemře-li však delát po nastalém nápadu dědickém, má převod ten volný průchod (§§ 537, 809, 615 o. o. z.).